

Розгляд податкового планування тільки як легітимного способу мінімізації або оптимізації в сучасних умовах стало невинуватим вузьким. На нашу думку податкове планування — це відносно самостійний вид фінансово-управлінської діяльності, націлений на обґрунтування, ухвалення управлінських рішень в галузі фінансів на всіх етапах життєвого циклу бізнесу з урахуванням податкових наслідків всіх рішень що приймаються.

Висновки Отже, дослідження економічного змісту податкового планування і його ролі в підприємницькій діяльності дозволило зробити наступні висновки: податкове планування є переважною моделлю поведінки платника податків; податкове планування як модель поведінки платника податків має об'єктивну основу в вигляді системи причин і чинників, що породжують їх; податкове планування невід'ємно пов'язане з економічною суттю податків. Податкове планування виступає інструментом реалізації економічних інтересів і держави, і платників податків, які формуються при перерозподілі ВВП за допомогою податків; у сучасних умовах податкове планування стає позитивним соціально-економічним явищем.

УДК 658.15:65.012.7

ЛІТЕРАТУРА

1. *Дуканич Л.В.* Налоги и налогообложение. — Ростов н/Дону: Феникс, 2000. — 416 с.
2. *Медведев А.Н.* Как платить налоговые платежи. Практическое руководство для предпринимателей. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 192 с.
3. *Рогозин Б.А., Павлова Л. П.* Налоговое планирование на предприятии и в организациях (оптимизация и минимизация налогообложения) Учебное пособие для руководителей и бухгалтеров: В 4 т. 7-е изд., испр. и доп.: — М.: Издание редакции журнала "Бухгалтерский учет и налоговое планирование", редакции "Библиотека бухгалтера и предпринимателя" и Международного центра сравнительных исследований проблемы налогообложения, 1997—1998. — 2099 с.
4. *Романовский М.В., Врублевская О.В.* Налоги и налогообложение. 3-е изд.: — СПб.: Питер, 2002. — 576 с.
5. *Черник Д.Г., Морозова В.П.* Оптимизация налогообложения Учебно-практическое пособие М.:ООО "ТК Велби", 2002. — 336 с.

Надійшла до редколегії 20.02.09 р.

Я.О. Кость, асп.

Інститут управління та бізнесу ЛНТУ

ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В ПРОЦЕСІ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті проведено узагальнення основних теоретичних аспектів державного фінансового контролю та фінансової діагностики господарюючих суб'єктів, на основі чого визначено їх вплив на ефективність управління фінансами підприємств. Визначено основні недоліки діючої системи фінансового контролю, що перешкоджають використанню його результатів в процесі фінансової діагностики.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, фінансова діагностика підприємства, управління фінансами, форми фінансового контролю.

Вирішення проблеми нестачі фінансових ресурсів, що нині гостро відчуває майже кожне вітчизняне підприємство, викликає надзвичайну зацікавленість у їх ефективному використанні та зумовлює об'єктивну потребу управління ними. Фінансова діагностика підприємства допомагає значно розширити можливості управління фінансами підприємств та забезпечити, таким чином, економію ресурсів.

Управління соціально-економічним розвитком кожного суб'єкта господарювання виражається у визначенні тактики та стратегії його фінансової діяльності, вироблення на цій основі відповідної фінансової політики та її реалізації через встановлення єдиних правил організації фінансових зв'язків та неухильного контролю за їх виконанням.

Результати фінансового контролю держави можуть представляти ключову інформацію для планування і здійснення подальших економічних перетворень, забезпечення фінансової безпеки, прийняття рішень щодо реструктуризації стратегічно важливих організацій та вдосконалення фінансово-господарської

© Я.О. Кость, 2009

The basic theoretical aspects of the state financial control and the financial diagnostics of the managing subjects are generalized in the article. That became a basis for definition of the influence on efficiency managements of the finance of the enterprises. The basic lacks of operating system of the financial control which are defined disturb to use of its results in the course of financial diagnostics

Key words: state financial control, financial diagnostics of the enterprise, managements of the finance, forms of the financial control.

діяльності і т. п. Саме тому за умов жорсткої економії фінансових ресурсів не можна недооцінювати роль державного фінансового контролю, від ефективності якого залежить економічне благополуччя країни.

Не зважаючи на пильну увагу з боку вітчизняних (М. Бариніної, І. Басанцова, А. Гончарука, В. Зайцева, С. Івахненкова, А. Клименко, В. Піхоцького, М. Сивульського, І. Стефанюка) та зарубіжних (А. Городецький, А. Крикунов, Р. Мешалкіної, В. Панскова, Н. Рожкової, Л. Симонової) науковців до проблем державного фінансового контролю, дослідженням впливу його результатів на ефективність управління фінансами підприємства приділено досить мало уваги.

Дослідження присвячене з'ясуванню місця держфінконтролю в системі фінансової діагностики підприємства та можливості використання його результатів з метою підвищення ефективності управління фінансами.

Фінансовий контроль держави — одна з найважливіших функцій державного управління, спрямована на виявлення відхилень від прийнятих стандартів за-

конності, доцільності й ефективності управління фінансовими ресурсами та іншою державною власністю, а за наявності таких відхилень — на своєчасне вжиття відповідних коригувальних і запобіжних заходів [5, с. 75]. Із таким визначенням важко сперечатись, оскільки воно узгоджується із трактуванням Лімської декларації керівних принципів контролю [4], в якій зібрано та узагальнено позитивний досвід діяльності вищих контрольних органів провідних країн світу. Варто лише доповнити, що розгляд фінансового контролю як складової державного управління та регулювання економіки передбачає насамперед його превентивний, а не каральний характер, тобто ціллю його здійснення слід вважати запобігання виникненню вищезгаданих порушень.

Такий характер контрольної діяльності має багато спільного із діяльністю діагностичною, проте існують і відмінності (таблиця).

Порівняльна характеристика державного фінансового контролю та фінансової діагностики підприємства

Категорії	Державний фінансовий контроль	Фінансова діагностика
1	2	3
Предмет дослідження	Відносини між державою і підконтрольним об'єктом (підприємством) з приводу дотримання (недотримання) норм стандартів (норм, правил) у здійсненні конкретних господарських операцій, на які спрямовуються контрольні дії [1, с. 24].	Фінансовий механізм підприємства та ефективність процесів формування та використання фінансових ресурсів у його діяльності
Об'єкт дослідження	Фінансова діяльність суб'єктів господарювання з приводу формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, що підпадає під регулювання згідно чинного законодавства	Високоорганізована система (підприємство) в цілому та, зокрема, її фінансова підсистема
Функції	Інформаційна (сигнальна); профілактична (виховна); інструктивна (мобілізує) [2, с. 84].	Фінансовий контроль на підприємстві; державний аудит і моніторинг фінансової діяльності; планування тактичних та стратегічних фінансових результатів; регулювання процесів прийняття управлінських рішень.
Суб'єкти дослідження	Державні контролюючі органи (Головне контрольно-ревізійне управління України та підпорядковані йому територіальні органи, Державна податкова інспекція, Національний банк та ін.); суб'єкти господарювання, уповноважені державними контролюючими органами.	Власники (інвестори); керівництво та персонал підприємства; кредитори; комерційні банки; органи місцевого самоврядування; державні контролюючі органи та ін.

На основі з'ясування суті та характеристик державного фінансового контролю в системі фінансової

діагностики підприємства можемо дослідити взаємозв'язок та взаємовплив цих дослідницьких процесів та їх спільну роль у процесі управління підприємством (рис. 1).

Рис. 1. Результати фінансової діагностики та державного фінансового контролю та їх роль у управлінні підприємством

Отже, як бачимо, при проведенні фінансової діагностики підприємства висновки державного фінансового контролю можуть бути досить корисними. Проте отримання об'єктивних результатів на даному етапі розвитку вітчизняної економічної системи ускладнено рядом факторів.

Одним із найважливіших є недосконалість переважачою дотепер його форм, а саме — ревізій та перевірок, що вже не забезпечують виконання поставлених перед фінансовим контролем завдань. Причин тому є кілька.

По-перше, визначення правильності ведення обліку та звітності, законності та цільового використання державних коштів і власності у вигляді ретроспективного контролю, а саме — ревізій та перевірок, не забезпечує достатнього рівня профілактичних заходів щодо запобігання правопорушенням. Тобто у більшості випадків усунення наслідків виявлених недоліків та порушень видається проблематичним або ж зовсім неможливим.

По-друге, визначене Законом України [3] поняття “ревізія” передбачає виявлення наявних фактів порушення законодавства та встановлення винних у цьому осіб, залишає поза увагою оцінку ефективності фінансово-господарської діяльності. Як зауважує І. Стефанюк [6, с. 26], ревізія не дає права аналізувати діяльність підприємства в динаміці, порівнювати його результати з результатами аналогічних підприємств, визначення в ній слабких місць і підготовки обґрунтованих пропозицій з підвищення її ефективності.

Третьою причиною недосконалості традиційних форм контролю є неспроможність органів державної контрольно-ревізійної служби охопити контролем переважну більшість підприємств державного сектору економіки. Це пояснюється значною затратністю та труднощістю ревізійних процедур.

Ці та ряд інших, не менш важливих чинників, таких, як: недосконалість діючих норм регулювання, неузгодженість застосування заходів впливу за допущені зловживання та правопорушення, відсутність публічної оцінки управління державною власністю та фінансовими ресурсами (недостатня відкритість результатів контролю для громадськості), значно знижують якість та ефект від здійснення контрольних процедур.

Питання вдосконалення державного фінансового контролю з метою забезпечення ефективності та раціональності у процесі формування, розподілу та використання

централізованих і децентралізованих фондів є пріоритетним на даному етапі розвитку системи управління фінансами підприємств. Вказані недоліки системи державного фінансового контролю змушують замислитись над необхідністю реформування самої ідеології системи управління державними фінансами. Є нагальною потреба її перебудови, що звертає увагу на пошук та застосування прогресивних форм контролю та, відповідно, розробки нових стандартів і методичних підходів до їх реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Державний фінансовий контроль, ревізія та аудит: [Інтегрований навчально-атестаційний комплекс] / П.К.Германчук, І.Б.Стефанюк, Н.І.Рубан та ін.* — К.: НВП "АВТ", 2004. — 424 с.
2. *Зайцев В.* Функціональне та організаційно-структурне забезпечення контрольно-ревізійної роботи і внутрішнього аудиту на державних підприємствах України / Володимир Зайцев // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. — 2006. — № 1. — С. 82—88.

УДК 658.562

Ю.Л. Труш, аспр.

ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

В статті досліджено погляди як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, щодо сутності та змісту поняття якості продукції та запропоновано авторське визначення даного поняття.

Ключові слова: *якість, якість продукції, підприємство, конкурентоспроможність.*

Ринкові відносини господарювання, прагнення вітчизняних підприємств виходити на міжнародний ринок, вступ України до СОТ, все це передумови, які потребують постійного удосконалення якості продукції, а як наслідок обумовлюють актуальність обраної теми статті. Отже, якість продукції є актуальною темою в теперішній час.

В свою чергу потрібно відзначити, що поняття якості продукції як економічної категорії досліджувалось багатьма вітчизняними вченими, такими як, Золоткін В.М., Мошенський С.В., Олійник О.В., Швець В.Е., Огвоздін, та зарубіжними, серед яких Г.Тагуті та інші. Але незважаючи на суттєві здобутки у трактуванні даної категорії в економічній літературі продовжуються дослідження поняття "якість", тому що існують розбіжності у поглядах вчених економістів, оскільки це поняття багатогранне і використовується в багатьох сферах суспільства.

У ринковій економіці поняття "якості" продукції має суттєве значення, насамперед, в частині харчової безпеки держави, а також посідає важливе місце в економіці країни вцілому, а це в свою чергу породжує інтерес науковців, до удосконалення та уточнення змісту цієї категорії. Причиною різноманітності тлумачення якості продукції є те, що кожний дослідник трактує дане поняття в залежності від предмету свого дослідження. Отже, основним завданням статті є теоретичне дослідження поняття якості продукції, на

3. *Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим правопорушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного і комунального майна"* від 15.12.2005 р. № 3202-IV // Відомості Верховної Ради України. — Офіц. вид. — 2006. — № 14. — С. 117.

4. *Лімська декларація керівних принципів контролю: [Електронний ресурс] // Закони України.* — Режим доступу: <http://uazakon.com/document/tpart20/isx20804.htm>.

5. *Піхоцький В.Ф.* Удосконалення і розвиток державного фінансового контролю та аудиту за надходженням коштів державного бюджету України та їх використанням / В.Ф.Піхоцький // Фінанси України. — 2007. — № 3. — С. 75—82.

6. *Стефанюк І.* Державний аудит як ефективна форма контролю суспільних фінансів і майна / І.Б. Стефанюк // Вісник КНТЕУ. — 2006. — № 5. — С. 22—30.

Надійшла до редколегії 15.02.09 р.

The views of home and foreign authors on essence and meaning of the quality concept are examined in this article.

Key words: *quality, quality of products, enterprise, competitions.*

основі розкриття різних думок, і виявлення суперечностей у їх поглядах та надання власного тлумачення даної категорії з економічної точки зору.

В сучасних умовах господарювання успішна діяльність підприємств багато в чому залежить від їх здатності виробляти і пропонувати на ринок якісну продукцію чи послуги та здатності задовольняти специфічні потреби покупців (замовників) і вимоги, що вони пред'являють до характеристик товарів та послуг. Тому головною задачею для підприємств є виробництво якісної продукції. У зв'язку з цим необхідно визначитися, що ж в економічній науці розуміється під "якістю продукції".

Поняття "якість" пішло від латинського слова "quamtec" (властивість чи якість), але розвиток економічної думки різних країн, зумовив появу безлічі тлумачень поняття "якості продукції" як економічної категорії

Необхідно зазначити, що з розвитком науково-технічного прогресу поняття якості уточнювалося та змінювалося на протязі довгого часу.

По відношенню до формулювання поняття якості серед авторів немає єдиної думки. Поняття якості, як відповідність призначенню, було переважним в умовах планової економіки. Основне визначення якості було подано в ГОСТ 15467—79. Більшість вітчизняних авторів у своїх публікаціях орієнтувалися на визначення якості, відповідно до цього стандарту, чи пропонували свої формулювання, також ґрунтуючись на стандарті ГОСТ 15467—79. Ряд авторів, такі як В.М. Золо-